

Om Præsterne i Vellev i Houlbjerg Herred til O. Flensborg.

Ved

Frands Holm, Lærer, Klakring.

Vellev Sogn nævnes allerede under Biskop Skielm i Aarhus (1207—15). Han tillægger i et Gavebrev Tredjedelen af Tienden af en Del Landsbyer i Stiftet til Kannikernes Underhold, deriblandt Tienden af Vellev (Wælef) til Kanniken Hr. Palnes Præbende ved Domkirken.

Omtrent 100 Aar senere, i Aaret 1300, omtales Vellev Sogn igen i et latinsk Brev fra Biskop Johannes. I Brevet hedder det bl. a.: Skolegerningen (Officium scholasticum): Uddannelsen af Præster ved Domkirken) har saa ringe Indtægter, at den ikke kan gi tilstrækkeligt Underhold til en Person, der kan virke til Nytte i nævnte Embede. Efter at Bispens har taget Kapitlet og andre erfarne Mænd paa Raad, henlægges Wælef Sogn, der hører under Aarhus Patronat, til nævnte Embede med Beboernes Samtykke, dog saaledes, at der skal indsættes en fast Vikar (Sognepræst) til at sørge for Sjæleplejen, ligeledes med Beboernes Samtykke. Som Godtgør skal der tillægges ham et tilstrækkeligt Salær af Sognets Indtægter efter Bispens og hans Efterfølgeres Skøn.

Om Bispens Bestemmelse er sket Fyldest vides ikke.

1327 nævnes i et Tingsvidne, der vedrører Forhold i Vellev Sogn, Nicholaus, Præst i Hvoslöf, Petrus, Præst i Gærnyng, men ingen Præst i Vellev. 1351 nævnes Petrus, Præst i Grandtziöf, Johannes, Præst i Thorhøy (Thorsø) og Petrus, Præst i Sael, men heller ikke her omtales nogen Præst i Vellev. Mon det skulde ha noget paa sig, hvad en senere Præst skriver, at Vellev forhen har været et Kapellani til Hvorslev?

I Aaret 1661 har Hr. Niels Jensen med Tilnavn Karmarch, der var Præst i Vellev fra 1647 til 1675, skrevet en Slags Indberetning om Præstekaldets Indtægter. Det meste er en tør skematisk Opregning af de Markstykker i Fællesjorden, der hørte til Embedet. Der er dog adskilligt deri, der er af Interesse, idet vi faar Oplysning om et jysk Præstekalds Tilstand lige efter Krigen med Sverrig, altsaa for 250 Aar siden.

Hr. Niels skriver, at hverken han selv eller hans salig Formand, der var Præst i dette enlige Sogn i 44 Aar, kan have spurgt eller fanget at vide, at der har været andre Præster i Vellev efter Reformationen, siden det blev skilt fra Hoslöf (Hvorslev), hvortil det forhen hade været et Kapellani — uden disse efterfølgende: 1, Hr. Bertel, 2, Hr. Peder, en Præstesøn fra Vendsyssel, født i Nærheden af Vrejlev Kloster, men „fortrøede“, at han hade ladet sig kalde til dette enlige Sogn, hvorfor han saa sig om efter Kald andre Steder. Derefter stod Kaldet ledigt en „hoobb“ Aar, indtil Sognefolket saa godt som betlede sig en Mand til, der var Præst ved Kallöe Slot i en By ved Navn Rynne (Rønde), et Kapellani til Thorsager.¹⁾ Manden

¹⁾ Nu er Bregnet Annex til Thorsager, men Rønde ligger i Bregnet Sogn.

hed Rasmus Rasmussen. Da han kom til Vellev, fandt han Præstegaarden helt øde og nedfalden. Avlen hade en Mand i Sognet brugt, mens Kaldet stod ledigt, og megen Jord var i samme Tid „forvildet“ fra Præstegaarden. Hr. Rasmus maatte sætte sig i Gæld for „et ganske Aars Sæd“. Det Knæk forvandt han aldrig. Efter hans Død i 1607 „kunde hans Gods ikke slaa til uden den tredje Part af hans Gæld at betale.“

I sin Præstehistorie nævner Wiberg ellers en Hr. Rasmus som den første Præst efter Reformationen, fra ca. 1509—1559. Derefter følger saa Hr. Bertel, der er død ca. 1599. Wiberg nævner ikke den Peder, der fortrød Kaldelsen, da han faktisk ikke blev Præst i Vellev.

Som Nr. 4 i Rækken kommer Peder Hansen med Tilnavn Randers. I fulde 25 Aar har han forstaaet at slaa sig igennem i „dette enlige Sogn,“ saa har han tabt Modet og klaget til Kongen. Ved kongelig „Benaadning“ resolverede Christian den Fjerde som følger:

For det sidste schall presten till Wellöff i Hoffuelbiere herritt nyde kirckens tiende till Wellöff, naar den ledig vorder, for sig og sine effterkommere (Efterfølgere) uden fæste for dend seduanlig aarlig affgiff. Giffnett Hafniæ thend 18. Junij Anno 1632. ¹⁾

Det vides ikke, naar Tienden er bleven ledig, men det har vel ikke varet ret længe, for Hr. Peder sad i Embedet endnu i 15 Aar og har vel siddet godt i det, siden han har kunnet la saa smuk og anselig en

¹⁾ Det var ikke noget helt enestaaende Tilfælde. Flere Præsteembeder blev forhøjede paa lignende Maade for deres Ringheds Skyld.

Ligsten rejse over sig, som den, der laa over hans Grav i Kirkens Kor fra 1652 til 1863.

Peder Hansen blev en prøvet Mand under sin lange Præstegærning i Vellev, som han betjente „lovlig og vel“. I faa Ord fortæller de kolde Bogstaver paa hans Ligsten en hel Livstragedie. Han blev født i Randers 1575 og kaldet til Vellev 1607. Med sin Hustru Anne Jensdatter havde han 4 Børn, hvoraf en Søn døde i en Alder af 28 Aar som latinsk Skolemester i Falkenberg i Halland. Det ser ud til, at han har mistet sin Hustru og dernæst alle fire Børn i den voksne Alder. Selv er han bleven tilbage som „et skaldet Træ paa Heden,“ og han har da valgt de tungsindige Ord hos den grublende Forfatter af Jobs Bog til at sættes paa sin Ligsten: „Saaledes har jeg faaet Forfængeligheds Maaneder mig til Arvedel og elendige Nætter er bleven min Lod. Nat og Dag var jeg pint, og jeg blev mæt af Drövelse indtil Tusmörke.“

Peder Hansen resignerede 1647 og blev boende i Præstegaarden hos sin „Svoger“ og Eftermand Niels Jensen, som før er nævnt. Han døde 1651 og fandt sit Hvilested i Kirkens Kor.

Niels Jensen er født 1616. Sit Tilnavn Karmarch har han nok faaet efter sin Fødegård, maaske Avlsgaarden Karmark under Skjerngaard i Skjern Sogn, Middelsom Herred.¹⁾ Det ser ikke ud til, at han har mærkel stort til Forbedringen af Præstekaldet. I sin Indberetning blir han ved at slaa paa „dette ringe Kald“ og dette „enlige“ Sogn og

¹⁾ Da hans Eftermand Blichfeldt har en Søn, Niels, til Daa-ben 1679, nævnes blandt Fadderne Borgmester Jens Karmarch i Randers.

klager over de store Udgifter, der maa udredes baade i Fred og Fejde, lige saa store som to eller tre Sogne med Annex Præstegaard, hvert lige saa godt eller bedre end „dette enlige“. Præsterne skulde nok nyde Kirkens Tiende for Kaldets Ringheds Skyld, uden Fæste, men de skulde yde Kirkeværgeren hendes aarlig Korn. Karmarch skriver videre, at han aldeles ingen Fortjeneste har haft af Forhøjelsen. Benaadningen blev først stadfæstet af salig og velbyrdig Mand Hendrik Tot til Boltinggaard, den Tid kgl. Majests. Lensmand paa Dronningborg.

Hvis Hr. Karmarch har været gift med en Søster til Formanden Peder Hansen, saa maa han senere være bleven gift igen. Som hans Hustru nævnes Kirstine Christensdatter Brasch, maaske en Datter af Præsten i Nabosognet Hvorslev Christen Jensen Brasch.

Niels Jensen blev Provst 1670 og døde 1675. Hans Enke var født 1642 og altsaa ved hans Død kun 33 Aar. Som Skik og Brug bød, ægtede hun Eftermanden i Embedet Hr. Blichfeldt. Kirkebogen melder saaledes om Begivenheden: 1676 d. 13. Septbr. drak Præsten i Vellev Henrik Frantsen Blichfeldt Bryllup med salig Niels Karmarchis Efterleverske Kirsten Brask.

Blichfeldt var af en vidtfor grenet Slægt af Købmænd og Præster, ¹⁾ født i Vitten Præstegaard, Galten Herred, 1649. Blichfeldt er den første Præst i Vellev, der fører Kirkebog, et lille Kvarthind, ikke stort større end en stor Stilebog, indbunden i Pergament og prydet med et Titelblad, prentet af Præsten selv med

¹⁾ Se Aarhus Stifts Aarbog 1911, S. 57.

store snørklede Begyndelsesbogstaver: Heri findisz de Fødde, døde, Ækte-samlede oc Offentligen Absolve-rede Indførte ved dend dag och Thid naar de Menigheden forestilledisz och forefaldende forretninger bestilledisz.

Henrik Blichfeldt satte sit Navn et Minde i Sognet ved at oprette et Slags Legat paa 24 Rigsdaler til fattige Skolebørn, et Vidnesbyrd om, at han har interesseret sig for Skolen, og det paa en Tid, da det maa ha staaet smaat til med den Sag. Den lille Kapital er forsvunden, men Sognepræsten i Vellef afgir endnu stadig Renterne (2 Kr. aarlig).

Blichfeldt havde to Sønner og to Døtre. Sønnerne Frands Henriksen Bl. f. 1682, og Thomas H. Bl. f. 1686, ved vi ikke noget om. Den ene af Døtrene Dorothea Henriksdatter Bl. f. 1677 blev d. 28. Juli 1700, en Maaned før Faderens Død, gift med Præsten til Assens og Klakring i Bjerre Herred Jens Sørensen Filsted eller Assenius, der havde været Rektor i Skive 1683—84. Efter hans Død ægtede hun 1717 — igen ifølge Skik og Brug — Eftermanden i Embedet Villads Bendixen Kop af Udbyneder. Hun døde d. 20. Jan. 1747.

Aar 1698 slutter Blichfeldt af i Kirkebogen og hans Eftermand tar fat. Det er Hr. Peder Pedersen Aaboe f. 1666, uvist hvor. Den 8. Septbr. 1700 dør Hr. Blichfeldt, 51 Aar gl. En Maanedstid før hans Død har den ene af hans Døtre haft Bryllup, som før er nævnt, og en Maaned efter hans Død er der atter Bryllup i Præstegaarden, idet den anden af Døtrene Maren Henriksdatter Bl. blir viet til Sognepræsten i Vellef Hr. Peder Aaboe af Biskop Braem i Aarhus. Det er Datteren, der her til en Forandring

gaar i Moderens Sted. Blichfeldts Enke Kirsten Brask døde i Vellev 13. Febr. 1716, 74 Aar gl.

1701 fødes der Peder Aaboe en Søn, der meget naturligt blev opkaldt efter Bedstefaderen og fik Navnet Henrik Blichfeldt Pedersen Aaboe. Han blev Faderens Efterfølger som Præst i Vellev. Aaboe havde flere Børn, deriblandt Anna Elisabeth f. 1703. Hun blev d. 25. April 1731 gift med Sognepræsten i Laurbjerg, Galtens Herred, Hr. Søren Assenius. Efter hans Død maa hun være flyttet hjem til sin Fødeby, for hun døde som Enke i Vellev 1766. En anden Datter, Christine Margrethe f. 1705, holdt d. 18. Juni 1738 — 5 Aar efter Faderens Død — Bryllup med Fuldmægtig paa Bidstrup, Peder Nielsen Møller. 1745 d. 5. Aug. ægtede en tredje Datter, Else Marie f. 1707, velærværdige Hr. Rasmus Blichfeldt til Vinkel og Rind. Han er sagtens af den samme Blichfeldt-Slægt som den foregaaende Vellev Præst.

Om Aaboe hedder det, at han blev helt blind, men gik dog, uden at nogen behøvede at lede ham, baade for Alteret og paa Prædikestolen, da han kunde de sædvanlige Kollektter, Epistler og Evangelier udenad (!) Da hans Syn har svigtet ham, er hans Hukommelse altsaa bleven skærpet i høj Grad. Desværre ved man ogsaa saa grumme lidt om ham. Hans Død omtales saaledes i Kirkebogen: 1733, d. 16. Septbr. begravet Sognepræsten til Wellöf Menighed Hr. Peder Pedersen Aaboe, efter at han paa 34te Aar havde været denne Menigheds trofaste, omhyggelige og exemplisz Siesörger. Gud unde os som han i Embedet at handle saa retsindigt, under Kaarset at leve saa taalmodig, i Guds frygt saa bestandig, i vor Gud saa tröstig, i vor Sygdom saa sagtmødig, og i vor Død saa glad fri-

modig og salig, at vi maatte omsider samlis med ham i den ævige Hvile i Himlen!

Det er et stort Lov og et smukt Eftermæle, Hr. Aaboe faar; men det er jo ogsaa en „kærlig Haand, der har Runen ristet,“ nemlig hans Søn. Hans Enke døde i Vellev 4 Aar efter.

3 Aar før Faderens Død er hans Søn Henrik Bl. P. Aaboe, som før er nævnt, bleven kaldet eller ansat til Faderens Medhjælper i Kaldet. Han var født i Vellev Præstegaard 1701. Han forblev stadig ugift. I sine senere Leveaar fik han ligesom Faderen ogsaa sit Kors at bære. Han var nemlig „i 10 Aar næsten ganske kontrakt (sammenbøjet, forkrympet) — muligvis af Gigt — saaledes, at han hverken kunde gaa eller staa, og dog forrettede han for det meste selv Tjenesten, til hvilken Ende han lod sig bære i en dertil apteret (tildannet) Stol, der kunde snoes omkring, og sad saaledes og prædikede derudi for Alteret, hvormed han continuerede (vedblev) indtil ongefær $\frac{1}{4}$ Aar, før han døde i Aaret 1754.

De to Aaboer, Fader og Søn, er lysende Eksempler paa Pligttroskab og Udholdenhed i deres Gerning. De holder ud saa længe det er gørligt, den ene uden Syn, den anden som Krøbling.

Men Mindet om de omtalte Præster i Vellev, ogsaa mærkværdigt nok de to Aaboers mærkelige Skæbne er forlængst forsvunden blandt Beboerne. De hviler alle i Vellev Kirke eller Kirkegaard, men med Undtagelse af Peder Hansen findes der ikke noget synligt Minde om dem. Om den Sjælesørger, der følger paa den sidste Aaboe, Christian Lauritzen Meyer, hade min Bedstemor hørt sige. Meyer er født 1722, kommen til Vellev som Hjælpepræst 1750, altsaa 4

Aar, før den sidste Aaboe døde. Han var Student fra Viborg Latinskole med non (3dje Karakter), Student uden Hoved, som det hed. Men har han end ikke haft noget godt Hoved, saa har han dog haft Held til at faa et godt Kald i en Alder af kun 28 Aar. Han blev gift med Anna Bodil Lene Borre 1740.

Meyer har begyndt den næste Kirkebog i Vellew 1763. Han skrev en meget smuk og sirlig Haandskrift. I Modsæt til Formandens afblegede og utydelige Skrift har han anvendt Blæk af en ganske usædvanlig Holdbarhed. Skriften staar saa sort, skarp og tydelig, som var den skrevet i Gaar. Af Hr. Meyer findes i Kirkebogen følgende Begivenhed optegnet: 1765 d. 12. Septbr. blev en ung Mohr (☉: Morian, Neger) af hedensk Navn Banna, som Hs. Höy Grevelige Excellence H. Greve af Wedell Frijs havde overleveret Sognepræsten for Wellöw Menighed Christian Meyer til at oplæres i den Christelige Religion, examineret af Stiftets Biskop Hans Höyærværdighed H. Doct. Bildsöe, og derpaa d. 15. Septbr. Dom. 15 post Trin. annammet til den hellige Daab her i Wellöv Kirke, og i Daaben blev denne Mohr kaldet Christian Erhard.¹⁾ Fadderne var Hs. Höygrevelige Excellence H. Greve af Wedell Frijs tillige med Hendes Höygrevelige Naade Frue Grevinden, H. Justitz Raad de Lichtenberg, Hr. Jacob Rosborg og Kjereste (Hustru) paa Haraldslund, Jomfru Stolpenberg paa Frijsenborg og Velærværdige Hr. Hans Rosenquist, Sognepræst for Zeuthen (Søften) og Foelbye Menigheder. Talen som Sognepræsten Christian Meyer

¹⁾ Efter Greven Erhard Wedell Frijs, gift d. 4. Okt. 1743 med Christine Sophie Comtesse Frijs, Datter af Grev Christian Frijs, sidste Frijs paa Mandssiden d. 1763.

holdt ved Daaben, var over Ephes. 2,13. Denne Mohrs Alder sluttes at være 14 eller 15 Aar.

Meyer havde flere Børn, der døde som spæde. Et Par Døtre naaede den voksne Alder. Den ældste, Margrethe, f. 18. Oktbr. 1758, blev i Frijsenborg Kapel d. 13. Aug. 1790 viet til adjungeret og succederende Præst (Hjælpepræst med Haab om at følge ham i Embedet) Hr. Hans Nicolaj Lund. 1795 ægtede den anden Datter Christiane Sognepræsten i Vejerslev Hr. Hans Hasagger.

I 80'erne blir Meyers smukke og faste Haandskrift usikker og rystende, og endelig maa den gi Plads for Lunds. Hans Nicolai Lund var fra Grundfør Præstegaard, født i Søby 1759, Student fra Aarhus med Haud. 22. Decbr. 1797 døde Meyer, 74 Aar gl., den af alle Præsterne i Vellev, der holdt længst ud, nemlig 1754—97, men han var rigtignok ogsaa en af dem, der begyndte tidligst.

Hvorledes det stod til med det aandelige Liv i Sognet i Slutningen af Meyers Embedstid, ses af Biskoppens Notits i Kirkebogen: Denne Bog er mig forevist og af mig eftersat ved Visitatsen i denne Menighed, hvori jeg fandt mig velfornöjet med Menighedens Tilstand og de Unges fremgang. Wellev Præstegaard d. 25. Septbr. 1790 — Janson.

Ved Slutningen af Aarhundredet forsvinder den staaende Rubrik over Publice absoluti, dem, der har maattet staa aabenbar Skrifte i Kirken for en og anden lastværdig Handling.

Om Hr. Lund (He-Loend kaldte min Bedstemor ham) er der fortalt i Aarbog for Aarhus St. 1911 S. 95. Han faar en stor Ros af Provsten Stockholm, der ved sin Visitats i 1813 fremhæver hans ypperlige Gerning

og gode hjertelige Prædiken. Han var en ivrig Kort-spiller. Endnu samme Aften han døde, spillede han Kort. „Giv Kortene om, mens jeg lader mit Vand,“ sa han, men faldt om og var død med det samme. Hans Moder Maren Höxbro. Enke efter Sognepræsten i Grundfør, Hans Michael Lund, boede hos ham i Vellev og døde der 1810, 74 Aar gl. Lund døde 1821 og blev begravet ved den nordre Side af Kirken. 10 Aar efter døde hans Enke, hans „trofaste“ Margrethe, som der staar paa deres ganske ordinære Gravstøtte, og hun blev jordet ved hans Side.

De fleste Præster i Vellev er kommen dertil i en ung Alder fra 26 til 38 Aars Alderen. Lunds Efterfølger derimod har først faaet Embedet i en Alder af 53 Aar. Det er Schack Carl Emil Fog, der før hade været Præst i Humble paa Langeland. Han var født i Dalby paa Fyn, Student fra Odense med 2. Karakter, gift 1801 med Johanne Amalie Hahne f. 1770, d. 1847, Datter af Stempelforvalter i Kiel Etatsraad Hahne. Fogs var nok fine Folk. De hade lært hinanden at kende paa Juellinge hos Baron Krag-Juel-Vind, der 1799 arvede Frijsenborg og føjede Frijs til de tre Navne, han hade i Forvejen. Fog var Huslærer og Jomfru Hahne Guvernante. Det var derfor naturligt, at Frijs, der var bleven Patron for Embedet, valgte Fog, da det blev ledigt. Da de ny Præstefolk kom til Vellev i 1822, gik der stort Ry af deres Rigdom. Sognefogden Søren Madsen, der var en fremtrædende Mand paa sin Tid, var til Stede og tog en Haand i med, da Præstens Flyttegoods skulde skaffes ind. Blandt de mange Sager var der ogsaa en „jærnbunden“ Kiste, som der blev sagt om, at den indeholdt 70,000 Rigsdaler. I hvert Fald var Kisten

meget tung, for Søren Madsen erklærede, at det var det største Löwt han hade taet.

Det med Pastor Fogs store Rigdom hade vist ikke noget paa sig, skønt han var velstaaende. Det forekommer mig, at det var ham, der skulde ha sagt, at det vilde ha været ham kært, hvis hans Sønner „vilde ta Skovl og Greb“. Eller maaske var det rimeligere at tillægge Lund dén Udtalelse. Han hade nemlig flere Sønner, vi ikke véd noget om. Kendetegnende for Fogs Forkyndelse er en Udtalelse af samme Søren Madsen saalydende: „Vor forrige Præst fortalte os kun det vi vidste; men Fog fortæller os det, vi ikke véd.“ Paa sine gamle Dage blev Fog tungsindig og plagedes af Sorg for Udkommet. En Søn af ham blev Præst i Skjold i Bjerre Herred. Fog var den første Præst i Vellev, der holdt en egentlig Kapellan. Fra 1837 til hans Død i 1840 var Andresen, der senere blev Præst i Hammel, Kapellan i Vellev. Fog ligger begravet i det ny Præstegravsted forved Kirkedøren. Hans Mindestøtte er et simpelt Jernkors med Indskrift: S. C. E. Fog f. 1768, d. 1840.

Den sidste Præst i Vellev, der blev kaldet af Patronen Grev Frijs, er Fogs Eftermand Ole Flensborg. Han er født i Borum ved Aarhus 1806, hvor hans Fader Andreas Nikolaj Fl. var Præst. Ole var Student fra Aarhus med Laud. 1826 flyttede Faderen til Skivholme, ikke langt fra Borum. Den gamle Flensborg var en god Ven af Greven paa Frijsenborg, for Ole fik det gode og forholdsvis lette Vellev Kald, og hans to Brødre fik Naboembederne i Hvorslev og Njær. Da Flensborg fik at vide, at hans Broder Johan Arnt hade faaet Hvorslev Præstekald, blev han helt ellevild af Glæde, han stormede gennem

Værelserne i Præstegaarden, omfavnede og snurrede sin Hustru rundt, foer dernæst ud i Køkkenet og gav Pigerne 10 Rigsdaler. Da de to Sønner nu var saa vel forsørgede, skal Greven ha sagt: „Nu faar vi se, om vi kan finde et Hul til den tredje.“ Det var Thøger Flensborg. Han fik siden Haurun og Sall og saaledes blev de tre Flensborgere Nabopræster.

Ole Flensborg var en meget folkelig Landsbypræst, helt forskellig fra sine to Brødre. Han var jovial, munter og meget selskabelig, nedladende indtil Jævnhed. Naar han hilste paa sine Sognebørn enten det var i Kirken eller andre Steder, gav han dem altid Haanden, ikke for at Bønderne skulde kysse „vor Far“ paa Haanden, en Skik som maaske næppe endnu var gaaet af Brug mange Steder. Nej han rakte dem Haanden til en hjertelig Hilsen og samtidig lyste hans Ansigt af Smil og straaledede af Venlighed. Det var derfor ingen Under, at han næsten blev Vellevernes Afgud. Han sad godt i det, og der var ingen Kniberi i nogen Retning. Sognets Navn forklarede han paa sin Vis saaledes: Vellev, det er det samme som Levvel, naar der blev flyttet lidt om paa Stavelserne, og vi lever sandelig ogsaa vel her i Vellev. I hvilken Grad Flensborg følte sig hjemme i Vellev som en rigtig Lokalpatriot, fremgaar af en Udtalelse i en Høstprædiken, han holdt i Langaa Kirke (det har vel været under en Vakance): „Høsten herovre i Langaa har jo været meget god, men saa god som den i Vellev har den naturligvis ikke været.“ Mon Langaaerne har optaet de Ord i bedste Mening?

Flensborg vilde ogsaa gerne „leve vel“; han var ingen Foragter af et godt besat Bord. Engang der var Selskab, og de sad ved Bordet, udbrød han: „Men

Kone, her er jo ingen Ost.“ „Jo vist er der saa, lille Mand,“ svarede Præstekonen. „Aa, nu ser jeg det,“ udbrød Præsten, „jeg kunde jo ikke se for bare Øjne.“

Ole Flensborg var gift med Johanne Sophie Bache, f. 1811, Datter af Toldkontrollør Bache i København. Skønt hun var af en fin københavnsk Familie, lignede hun dog sin Præstemand i Jævnhed og Førdringsløshed. Hun bidrog sit til, at de begge blev saa afholdte. Engang kom det paa Tale, hvorledes Præstefruen retteligst burde tituleres. Det var den almindelige Mening, at hun skulde være „Frue“ og ikke „Madam“. Folk sa vel nok „Præjstmadammen“ paa den Tid. Fru Flensborg skal da ha ytret: „Jeg forlanger ikke, at Folk skal kalde mig Frue, naar jeg maa faa Madam, saa er jeg saamænd godt fornöjet.“

Flensborgs Maade at prædike paa var ligefrem, bred og anskuelig, derfor ogsaa mere folkelig end mange maaske vil synes om: „Vi skal have Tillid til Gud saaledes som jeg havde Tillid til Pe Snedker i Koudal, der byggede min Lade. Jeg sagde: Du bygger nok Laden solidt Pe Snedker, jeg stoler paa dig, og Pe Snedker svarede: Hr. Pastor, det skal jeg love Dem ærligt og oprigtigt. Jeg stolede paa Pe Snedker, og Laden blev godt bygget.“

Engang stod Flensborg paa Prædikestolen og talte om Djævelen, der søger at trænge ind i Menneskehjernerne. Gennem Vinduet fik han i det samme Øje paa Degnen, Mollerup, der kom og vilde ind (han maa vel ha været ude i et eller andet Ærinde). Men da Mollerup kom til Døren, var Nøglen drejet om, saa han ikke kunde lukke op. Han gir sig saa til

at dundre paa Døren, men Flensborg lar sig slet ikke forstyrre, han varierer sit Tema videre paa Situationen i Øjeblikket: „Hører I ikke, han vil ind, han staar udenfor og banker.“ Folk begyndte at se betænkelige ud, mon den Onde skinbarlig vil ind i Kirken; men Flensborg blev ved: „Hører I ikke, Møllerup vil ind, luk dog op for ham.“

Da Flensborg viede en Datter af Peder Jensen i Holmriis, sa han som saa i sin Brudetale: „Der staar et Træ i Holmriis Skov; det udbreder sine Grene mod alle fire Verdenshjørner. Dets fire Grene er de fire Døtre. Alt har jeg viet de tre i de sidste tre Aar, nu i Aar, som er det fjerde, skal jeg vi den sidste. En er i Langaa, en i Aidt, en i Vellev, og nu er det din Tur Ane, der skal til Danstrup.“

At det har staaet vel til i Vellev, at de har „levet vel“ ogsaa i aandelig Henseende ses af Biskop Brammers Visitationer, der følger temmelig hurtigt paa hinanden. Første Gang 1847, dernæst 1852, 1858 og 1864. Bispens bruger stærke Udtryk til at skildre sin Glæde over de umiskendelige Fremskridt baade i Skolen og i Kirken. „Ved Præst og Skolelærer udbredes sand christelig Tro hos ældre og yngre, understøttede af et hæderligt „Menighedsraad“.

Flensborg var en vældig Ryger. Hans Pibebræt bugnede under alle Slags Piber. En af Lærer Peder-sens Hjælpelærere har fortalt, at da han engang var oppe i Præstegaarden, skulde han ha en Pibe at ryge paa. „Hvordan synes De om den,“ spurgte Præsten. „Udmærket“, svarede Læreren, „det er en dejlig Pibe.“ „Det glæder mig,“ gentog Flensborg, „at De finder Behag i mine Piber, jeg vil forære Dem Piben.“

Grev Frijs havde — som saa mange andre Steder rundt om paa Godset — lejet Jagten i Vellev, og det fulgte da af sig selv, at Præsten var med, naar Greven var paa Jagt der i Sognet. Engang under Jagten maa Præsten gaa lidt afsides i et naturligt Ærinde. I samme Øjeblik kommer der en Ræv forbi. Mikkell kan jo som bekendt ikke alene være snu, han kan ogsaa være fræk. Den snapper uden videre den Høne eller hvad det nu er for et Stykke Vildt, Præsten har skudt og som ligger ved Siden af Bøssen, uden at han kan hindre det. At Flensborg har ærgret sig, er forstaaeligt, og da Greven har faaet Historien at vide, har den aabenbart moret ham og hans Selskab vældigt. Til Minde om Begivenheden lod Greven siden Situationen male og forærede Præsten Maleriet: Mikkell Ræv med Vildtet i Munden; men Præstens Person er dog diskret udeladt.

Flensborg kunde godt med Børn, ja endog mere sig over deres smaa Spilopper. En Mand fra Vellev har fortalt, at han engang som Barn var ude i Marken, og der hade han lavet sig en Indretning af en Piske-snor, som han trak i, og det skulde da forestille Kirkeklokken, som han ringede. I det samme kommer Præsten forbi og spørger Drengen om, hvad Kirkeklokken sa. „Den si'er: Ding, dang, slaa Præjsten faa Pand mæ hans Sölkand.“ Flensborg morede sig hjertelig over Drengens frimodige Svar.

En anden Gang, da nogle Drengene morede sig med at kaste med Sten efter Kirkeklokken, som den Gang hang ude paa Kirkegaarden, kom Flensborg forbi. I Stedet for at skænde og jage Drengene bort, som han jo kunde ha haft god Grund til, opmuntrede

han dem til at bli ved, idet han sa: „Lad mig saa se, hvem af jer, der er den dygtigste til at ramme.“

Flensborg døde d. 22. Juli 1868. Endnu lever Mindet om ham blandt den ældre Slægt af Sognebeboerne. Hans Eftermand blev hans Svoger Theodor Bache. Da Bache stadig levede ugift, blev Fru Flensborg, der var en Søster til ham, ved at bo i Præstegaarden i hans Embedstid. Hun døde 1898.
